

SZERETET

Havonként megjelenő társadalmi és vallási képes folyóirat, melyben mindenekelőtt a kisujszállási reformált egyház hiveihez, de más hitfelekezethez tartozó s más helyeken lakozó embertestvéreikhez is szólnak:

TÖRÖK IMRE és NAGY ISTVÁN kisujszállási ref. lelkipásztorok.

II. évfolyam. 9-ik szám. SZEPTEMBER hónapra. 1907. év.

JÓZSA PÁL

kisujszállási nyugalmazott tanító,
a Hevesnagykunsági Tanítóegylet régebbi elnöke.

FARKAS IMRE

mezőturi igazgató tanító, az egylet mostani elnöke.

A Hevesnagykunsági reform. Egyházmegye Tanító-Egyletének XXV. gyűlése.
1907. szeptember 28.

Városunkat, egyházközségünket tisztelték meg azzal egyházmegyénk tanítói, hogy ünnepélyes, jubiláris közgyűlésüket a mi falaink között kívánták megtartani.

Üdvözl titeket a szívünk, a lelkünk, — a legnemesebb, a legnagyobb, a legfontosabb ügynek munkáit, — üdvözlünk a mi városunk s egyházunk közönsége nevében, a »Szeretet« lapjain, — tanítómesterek!

Népnevelés bajnokai, kik Istent félni, egyházat, hazát, szülőket szeretni, — öregeket tisztelni tanítjátok gyermekeinket: kik tehetitek jóvá, okossá, becsületessé, boldoggá a reátok bizott gyermekeket; kik emberré formáljátok az embert; kik ha hivatástok színvonalán álltok és bétöltitek a munkát, mely reátok van bizva, királyoknál és kormányoknál többet értek s különbek vagytok:

Üdvözlünk titeket! Isten hozott!

T. I.

Uj dolgok.

Lesznek itt azok közt, a miket elmondok, egészen uj dolgok is. De lesznek olyanok, a melyek csak némelyeknek ujak, mert nem ismerik őket a legtöbben, mert egyházi dolgok. Egyházi ügyekkel pedig nálunk Magyarországon egy idő óta a lelkészeken kívül alig egy két polgári renden élő ember foglalkozik; az is csak azért mert tagja az ugynevezett hivatalos egyháznak, azaz benne van az egyházat kormányzó hatóságokban; de ez is csak legfeljebb gyűléseken hall egyházi ügyekről, legfeljebb ott szól hozzájuk, azontul hirt sem hall az egyházzól, hogy mint foly annak az élete, mik történnek abban, azt sem tudja jóformán, vajon van-e egyéb hivatása az egyháznak, mint hogy hiveit adóztassa, meg legfeljebb még gyűléseken pert igazítson; na ha a szükség ugy hozza magával: templomot, vagy iskolát építtessen. Ennyit tudnak és ezekben érdeklődnek az egyház iránt a polgári renden levők. A többit bizzák a papokra, a papok dolga az, — ez a hiedelem, ez a mondás. Pedig hát a mi reformált egyházunk szervezete a biblia szerint ugy van összeállítva, hogy abban épen olyan helye van a polgári rendnek, mint a lelkésznek, annyi joga van annak, mint ennek; de kötelessége is épen annyi; épen ugy kötelessége az egyházi intézmények utján Isten parancsolata szerint az emberiség földi és mennyei javát munkálni, mint a lelkészi rendnek. Tudják is ezt más protestáns országokban és a képen cselekesznek. A kik figyelemmel kísérik a külföldi protestáns egyházak működését, meghatottsággal és magunkra gondolva szomorúsággal olvassuk hogy milyen buzgósággal dolgoznak ott a lelkészekkel együtt, sőt sokszor azok nélkül is, a világi rendü emberek, az istenes munkában, a milyet nálunk még ha lelkész tesz is, kicsufolják érte. P. o. nagy

gyűléseket tartanak, melyeken Európa és Amerika minden részéből, sőt ujabban Ázsiából, Japán és Kinából, Afrikából és Ausztráliából százak meg ezrek gyűlnek össze, köztük fekete emberek is, kik még nem rég a keresztyén vallás megismerése előtt emberevők voltak; és tanácskoznak a bűn ellen folytatandó harcról, lelki és testi szegények megmentéséről, az ifjuság megmegtartásáról, büntől óvásáról, stb. És pedig e gyűléseken énekelnek, imádkoznak, bibliát olvasnak és magyaráznak világiak is. Aztán az ilyen összejöveteleken történő dolgoknak olyan felemelő, buzdító hatása van, hogy p. o. egy ifjusági egyesületi gyűlésen résztvevő rendkívül gazdag amerikai ember a midőn megértette, hogy milyen magasztos munkát végeznek az ifjuságnak büntől megmentésében, azonnal két amerikai városban építtetett palotát ifjusági egyletek helyiségeinek. — Persze ez nálunk hihetetlen. sőt lesznek, a kik azt mondják rá, »Bolond amerikai!« Az az amerikai pedig hideg szánó megvetéssel néz az elbizakodott magyarra, a kiről tudja, hogy a pusztulás szélén áll és még csak hozzá fogni sem tud a maga megmentéséhez. És azt a bolond amerikait otthon száz meg száz szüle áldja, hogy helyet ad gyermekének, hol korcsmázás helyett önművelődéssel és erkölcsjavító foglalkozással töltheti el idejét.

Nálunk pedig, — mintha egyet fordult volna a világ! — a katolikus egyházban, ahol azt tanítják, hogy az egyházat kizárólag a papok alkotják, — az ujabban egész erővel adták neki magukat a világi urak a papokkal együttes tanácskozásnak, hogy erősítsék a katolikus vallást. Így láttuk legutóbb Pécsen.

Némi vigasztalásul Budapesten az ország fő és legnagyobb városában látunk ilyen életet a reformátusok közt, mint fentebb leirtam. Itt kezdték meg a világi

urak összefogva a lelkészekkel, azt az istenes munkát, melylyel a bűn ellen tusakodnak, veszendő lelkeket megmenteni próbálnak, az ifjakat az elzülléstől óvni akarják. E végből ugynevezett ifjusági egyesületet alkottak, amelybe az ifjakat esténként összegyűjtik, velök énekelnek, imádkoznak, bibliát magyaráznak. Bizony ez még a külföldihez képest csak olyan, mint egy mustár mag. Csak az Isten tudja: lesz-é valaha terebélyes fa! . . . Mert hát a magyarnak ilyen nem kell. Ezért mondta tavaly télen valaki, mikor én nálunk ezt meghonosítani akartam, hogy ilyen falusi bolondságot nem vesz be a városi ember gyomra. Aztán, mint mondám, Pesten csinálják. A mult héten ott tartózkodásom napjaiban egy estén (sept. 18-án) én is voltam egy ifjusági egyesületi gyűlésen. És tudjátok-e atyámfiain, kiket láttam ott!? Lelkész-emberek mellett volt egy ügyvéd, rendkívül buzgó ember, titkár; az elnök volt Szilassy Aladár, kuriai bíró, nagy-tudományu ember, méltóságos ur, sok földbirtok ura; és nem szégyelt mindenrendű emberekkel, és mester-legényekkel együtt énekelni, imádkozni; és buzdítja nagy szeretettel, buzgósággal az istenes életre az ifjakat. — Ugy-e atyámfiain, ez egészen új dolog a magyarnak? . . . De azért ne gondold, büszke magyar, hogy bolond az a német, aki ezeket csinálja; te pedig okos vagy, aki ezeket nem csinálod. A német legfeljebb huncut, aki orránál fogva vezet téged jó magyarom, aztán a markába nevet. Különben pedig nem a német csinálja ezeket, legalább nem az osztrák német; hanem az ángliusz, meg a hollandusz, meg a svájci, a svéd, norvég, dán, finn, amerikai, mind protestáns vallásu nép, mint mi reformátusok itt Magyarországon.

De nálunk Magyarországon sem volt mindig ismeretlen és idegen a vallásosság, a buzgóság; a kegyes, istenes élet nem

volt szégyen, mint ma; a legnagyobb ur sem szégyelt buzgón imádkozni, bibliát olvasni. P. o. Bethlen Gábor fejedelem a bibliát mindig magánál hordta, és egy-egy csata után ha pihenni tért, bibliából olvasott, imádkozott. Rákóczy György fejedelem felesége Lorántfy Zsuzsánna asszony meg olyan tudós volt, hogy papokkal vitatkozott nehéz hittani kérdések felett; maga is irt vallásos könyvet; és olyan kegyes volt, hogy téli estéken egy-egy várának nagytermében egész cselédségét összegyűjtötte és bibliát magyarázott nekik . . . Ma egy gazdag ember szégyelne vallásos lenni, szégyelne imádkozni, hanem Istent káromolni, undorító beszédek folytatni, — ez nem szégyen, ez magyar virtus.

Már most kedves olvasó, válogasd ki az eddigiekből az ujat, az ismeretlent. Mert én tulajdonképen mást akartam mondani ujnak. Amiket eddig leirtam, azok csak úgy jutottak eszembe, ammint hozzáfogtam annak a sok új dolognak, leírásához amiket most láttam, hallottam, amelyekben magam is részt vettem Budapesten e hó 17, 18 és 19 napjain.

Ott és ezekben a napokban történt az, hogy az ország minden részéből összesereglett több mint 500 lelkész, egy negyed része a hazai református papságnak. Ez egészen új dolog. Hogy valaha ennyi pap egy helyen összegyűlt volna, nincs feljegyezve az irásokban.

Nem ok nélkül jöttek el messze földről és nem hiába gyűléskeztek. Mivelhogy egyházunkat érdeklő dolgokról folyt a beszéd, megismertetem az ügygyel az olvasókat, — lehető röviden.

Mindenekelőtt amint van egyesületük a tanítóknak, tanároknak, mindenféle hivatalnokoknak, sőt a munkásoknak is: a papok is belátták annak szükségét, hogy ők is egyesüljenek. Van nekik is sok megbe-

szélni valójuk önmaguk dolgai és sorsa felől, meg az egyházzal is. Ilyen egyházi érdekű a következő is:

Vissszamegyek a múltba 900 esztendővel ezelőttre; onnan hozok elő egy dolgot. Abban az időben (tehát 900 esztendővel ezelőtt) a keresztyén vallást már a magyarok is megismerték, sőt Géza fejedelem és István király megértették, hogy ha a magyar nép keresztyénné nem lesz, elpusztul. Tehát egyfelől tüzzel-vassal irtották a pogányokat, t. i. a pogány magyarokat, másfelől keresztyén országból ker. papokat hoztak be a ker. vallás terjesztésére. Ezeknek aztán rengeteg földbirtokot adományoztak, melyeknek némelyike, mint az esztergomi, kalocsai, egri érseké, vagy a nagyváradai püspöké felérne egy német fejedelemséggel. De a magyar királyok a nemzet vagyonából nemcsak azért adták ezt a nagy vagyont a papoknak, hogy a nép előtt ezáltal legyen tekintélyök; hanem adták azért is, hogy annak jövedelmeiből iskolákat és katonaságot állítsanak, tartsanak. Idővel azonban az állam maga állított és tart fent hadsereget, az újabb időben pedig iskolákat is; a r. katolikus iskolák fentartására vannak külön alapok. Ugy hogy az r. katolikus főpapságnak ma semmi terhe, sem iskolát, sem katonaságot nem tart; de a roppant vagyon mégis kezei közt van. Ez a vagyon pedig oly hihetetlen mennyiségű, hogy p. o. a fentebb említett főpapok (esztergomi stb.) birtokai olyan jövedelmet adnak, hogy ezen jövedelemből azoknak a papoknak egy napra jut legkevesebb ezer forint, tehát egy esztendőre több mint 365 ezer forint. — Sőt nemcsak a r. kath. főpapoknak, hanem még az oláh püspököknek is adtak a nemzet vagyonából, p. o. a nagyváradai oláh püspöknek közel 40 ezer kat. hold földje, mintegy másfél millió korona értékű vagyona van.

Ezzel szemben a protestánsok nem-hogy részesültek volna a nemzeti javakból, hanem az ő saját szerzeményü javaikból is kirabolták, kifosztották őket, elvették templomaikat, iskoláikat azokhoz tartozó javakkal együtt és a rengeteg nemzeti vagyon mellett még ezt is odaadták a r. kath. egyháznak, csak amennyit eddig ki lehetett tudni: 1100 templomot, iskolát és ezek javait. Vagyis a magyar hazában a magyar protestánsokat nemcsak elhagyták, nem segítették, de nyomták, szorongatták, eleinte gyilkolták, később élni nem hagyták. És ami a dologban, még rettenetesebb: Magyarországon a református mind tiszta magyar; tehát a magyar hazában a magyarnak nem lehet élni.

A múlt században aztán még katolikus emberek is, nagy műveltségű és tudományu, meg jólelkű emberek megsoikkalták e 3 százesztendős méltatlanságot s 1825-től fogva nagy lelkesedéssel kezdték sürgetni e méltatlanság helyrehozását, jóvátételét. De csak 1848-ban tudtak az országgyűlésen odáig jutni, hogy törvényt alkottak (ez az ugynevezett 20-ik törvénycikk) arról, hogy e hazában minden vallásfelekezet teljesen egyenlő rangu, egyik nem előbbvaló a másikon; kimondja a törvény azt is, hogy ezentul a protestánsoknak is adni kell állami segítséget egyházaik és iskoláik fenntartására.

Ötvenkilenc esztendeje annak, hogy ez a törvény megvan; de mi reformátusok ennek áldásait ma sem vettük, ma sincs végrehajtva a törvény. Apró-cseprő törvényeket hoztak azóta többet, melyekben egy-egy morzsa alamizsnát dobnak nekünk, mintha mi volnánk e hazának mostoha gyermekei; az alamizsnából a protestáns egyházak úgy élnek, hogy éhen meg nem halnak. De az amit velünk csínál a magyar állam, az olyan lelketlen-

ség, mintha egy éhező embernek egy darab kenyeret adnak, hogy éhen ne haljon, de tőle annyi ereje se legyen, hogy felkelni bírjon. — El kell vesznünk előbb-utóbb.

A magyar hazában élő református lelkészek egy utolsó próbára seregeltek össze szeptember hó 17, 18, 19 napjaira Budapesten, többen ötszáznál. És minekutána egy templomban Istent segítségül hívták volna, négyes sorokban nagy hoszsú menetben felvonultak a nemzeti muzeumba és annak nagytermében 2 napon át tanácskozáskor, lelkőknek busult gerjedésével kimondották, hogy egyházi főhatóságaink útján sürgetik az 1848-ban hozott törvény végrehajtását, a 4 százados nagy igazságtalanság orvoslását.

Aztán tanácskoztak a magyar nép nagy nyomorusága felől, amely a népszázezreket üzi ki az országból Amerikába.

E tekintetben azt találták jónak, hogy az ország törvényhozását keressék meg olyan törvény alkotására, amely a korcsmákat vasárnap egész napra zárassa be (ezt mi itthon Kisujszálláson a presbyteriumban a tavasszal már megtettük); azután pedig olyan törvényt hoznának, mely az államnak birtokait kis részekre felosztván, olcsó bérletbe adja oda a szegény népnek, hogy élhessen a szegény is.

Beszéltünk arról is, hogy teremtenék egy olyan ujságot, melyet minden kálvinista ember olvasna, nemcsak a papok; és amely egyházunk dolgait ismertetné, egyházunkat védené, annak jogait követelné, sürgetné, de politikát is adna, hogy mindenki megtalálhatná benne, amit szeret. Ez különösen azért volna jó, mert most még csak lelkészek voltunk ott azon a gyűlésen. De szeretnénk, ha jövőre 500 ember helyett 5 ezer jönne el és nem-

csak a papok. Ez pedig csak úgy volna lehető, ha igazainkat egy ujságból mindenki megismerné, még a nép is.

Én is azért irtam meg itt ezeket.

Nagy István.

AZ ŐSZ.

Füszálak hervadása, falevelek lehullása sokan irtak, éneket is zengtek költők, írók e dolgok felől. Milyen szép is a természet haldoklása, halála!

Tompa Mihály írja az őszi hervadásról:

Itt a végharc ismeretlen,
Lehet-e meghalni szebben!?

Óh csak nézzétek, embertársaim levelek hullását, minden hulló levél úgy megüti a szívet, mind azt mondja: Ember gondolkodjál, te is hullandó levél vagy! Elhervadsz egyszer, de lesz tavaszod is. Óh csak járjatok érző szívvvel, gondolkozó fővel a hervadásos mezőn, valami édes-bus érzés, nevezhetetlen nagy békesség költözik az ember szívébe: lábaink alatt füvek, virágok hervadása, fejünk, szívünk fölött az égnek örökkévalósága. . . .

De mondom, erről irtak már sokan sokat.

Inkább arról akarok írni, mint lelkipásztor, hogy ime nemsokára vége a külső munkának. Sajnos a mi népünknek téli foglalatossága alig van, sőt bizonyos mértékben irtózunk is, valljuk be őszintén, a téli munkától. — Szalma fonás: nem kell! — Kosárkötés: csinálja más! Gyár, bánya,

valami más ilyen minálunk nincs! Mit tegyünk hát? Olvassuk a Friss ujságot, Szabad Szót! járjuk a kasszinót.

Édes atyámfiai! beh szerettem volna, ha f. hó 22-én nem 2 vagy 300-an, hanem nagysokan lettünk volna a templomban (hejh! csakhogy bizony csikorogtak a templom körül is a tengeri hordó szekerek. Egy öreg embertől hallám, hogy a régi tisztes időkben vasárnap be sem volt szabad jönni a városba a szekérnek, ott lógerezett a város alján! Csend volt akkor és szent nyugalom az Istennek napján, és boldogabb volt a világ.)

Az ige azon a vasárnapon, 22-én, egyebek közt a bibliának becséről is szólott. Hogy izgatnak egyéb irások; hogy csendesít, hogy áraszt a szívbe békességet ez az áldott könyv: a biblia. Mennyi rossz tanács, helytelen intés, lázító gondolat van azokban: s mennyi jó, helyes, megnyugtató emebben. Tegyük csak egymás mellé ezt az ezredévek által megszentelt könyvet s azokat a kérész-éltü egy napra szóló ujságféléket; olvassunk ezekből is, meg a szent könyvből is. Azokban: csalás, lopás, gyilkosság, öngyilkosság, bujaság, paráznaság, a politikai élet céltalan, szerencsétlen vergődései, — ezek vannak megírva; emebben: a békesség, a bölcsesség, jóság, szeretet, szentség igéi. Egy kérdést teszek föl: nem jobban érdemelnek-e ez ujságfélék, hogy kezünkbe se vegyük, rájuk se nézzünk, hadd lepje por, hadd szőjje be pók, rothadjanak szemétdombon, — mint az Istentől illetett Szentírás? — E kérdés után most már kérésem az, ki e nép igaz javának előmozdítására es-

küt tettem, és előttetek, én Atyámfiai ígéretet is az Urnak templomában: Vegyük elé azt a megcsufolt, megvetett bibliát. Ha meg nem tesszük is azt, amit régen fejedelmek is megtettek, hogy 30-szor, 40-szer elejétől végig átolvasták a bibliát, — de annyit igazán megtehetünk hosszú őszi estéken, amit egy bölcse ember irásából tanultam: ha csak 4 sort elolvasnánk mindennap figyelő lélekkel, szívünk odaadásával a szentírásból, százszorta jobbak, igazabbak s boldogabbak lennénk mint így!

Tehát a biblia olvasására vonatkozik első kérésem.

* * *

A másik meg szegény felebarátaink iránti könyörülő indulatra.

Ép most volt nálam egy szegény asszony. A férje — úgy mondá — tüdő- és májdaganatban szenved: munkaképtelen. Megerőltette-e magát, vagy megfázott? — denique: fogytán a kenyér, s a gyermek. Pedig még most september 23-ika van s mikor lesz március 23-ika. Addig még a téli szél is fuj, hidegen, rettenetes zugással — s jégvirág lesz zord téli napokon az ablakon. Küszöbről-küszöbre menni nem lehet. Jobban szánom az ilyet, mint a koldust, ki egyik hajlék ajtajától a másikig jár s kilincsel. És hány lehet ilyen?! Itt az apát lehetne kórházba küldeni, amott az anyát, olyan ház is van, hol mind a kettőt. Ti, kik nem lakotok bérelt házak szűk kis sötét szobáiban; ti, akik tán gyermektelenek vagytok s a granárium rakva Istenajándékozta gabonával, — jusson eszetekbe az, kitől a betevő falat is hiányzik. Mert, ha magunkat hányva-vetve büszkén mondogatjuk az egyszeri emberrel,

füleimmel hallottam! — »Mindennap megihatnék a kocsmában 10 frtot, s még akkor meg se érezné az erszényem« — s mégis rá se tekintünk arra, akinek 10 forint tán 2 hónapra se jut: ne csodálkozzunk majd, ha egyszer a férfiak oroszlánokká lesznek és hiénákká a nők, mert rettenetes az ember, mikor a gyermekét éhezni látja.

Adjatok hát a szegényebbnek abból, mit nektek is más adott: az odafelvaló áldó Isten.

* * *

S mit mondjak még?

Hulló levelek szárnyán, őszi szél fuvalatával jönnek felénk nagy ünnepek: október 6-ik — és október utolsó napja.

Az egyiken bitófákat állogattak a csaták oroszlánainak, Magyarország büszkeségeinek, a hősöknek a nagyoknak, Golgotára vitték őket Aradon: 1849-ben. Vajjon lesz-e ki a templomból otthon marad azon a vasárnapon október 6-án, a csaták hőseinek, Magyarország vértanuinak nagy szomorú emléknapiján?!

Október 31-én meg — ezelőtt 390 esztendővel, -- Luther Márton — kalapácsütései döngtek a vittenbergi templom ajtaján. Hejh, azok a kalapácsütések sokat jelentettek „Legyen világosság“ — ezt mondta a sujtó kalapács első ütése, — Legyen lelki szabadság« — ezt mondta a másik kalapács-ütés. »Vissza a bibliához!« — ezt a harmadik ... és így tovább, tovább: 95 kalapácsütés. A reformáció emlékünnepe lesz, csütörtökön október 31-én. Templomba református keresztényének, ne a sirokhoz mindenszentek ünnepén. Mindenszentek? Mi ez nekünk? Kik azok a szentek? Vannak-e

szentek? Vannak, igen, gyarló emberek, de nem szentek, kivált nem: minden többi szentek. Mert úgy értsük meg a dolgot. Szeretteim, hogy a róm. kath. egyháznak 14 ezer egynehány szentje van. Így nem jut aztán minden szentnek egy-egy külön emléknapi a 365-ből. November elsejére aztán odavették mind a szenteket, akiknek emléknapi nem jutott ... S mit kell látnunk, mindenszentek napján a református ember is hordja — viszi a sirokra koszoruját, meg — a róm. kath. nép szokásánál is rosszabb pogány szokás szerint: égő gyertyáit.

Levelek hullása, füstöl hervadása, — őszi idő!

Ember, gondolkodjál!

Ember, gondolkodjál!

T. I.

Templomjavítás.

Templomunk gerendázatát mérnökileg megvizsgáltatván, azt a magyaros, de bizony zsebünkön átnyilaló választ nyertük, hogy a tetőzetet csak az imádság tartja. Csoda, hogy rég össze nem dőlt s nagy szerencsétlenség nem lett a dologból. Most már megbontották a régi korhadt tetőt s teljesen új gerendázatot kap. melyre cserép helyett az ugynevezett eternit-pala fedlemez rakják, mely a cserépnél sokszorta könnyebb és sokszorta szilárdabb, keményebb. Egyszersmind aztán kívül-belül kitatarozzák, átfestik a falakat s vadonnat új vasablakokat tesznek a régi rosszak helyére. Hejh, be jó lett volna a padokkal is csinálni valamit, vagy legalább a mellék utakon benn a templomban a csunya, kopott, dirib-darabos téglafalaszt szép

kocka-kővel helyettesíteni, a templomkö-rüli emelkedést is betonirozni, a torony sisakját is megaranyoztatni! De hát így is sok pénz kell a tatarozásra.) Körülbelöl 26 ezer koronába kerül a nagy munka. Honnan vesszük elő ez összeget? Egy részét nagyemlékü és nevü kegyes adakozók adták össze: együtt van vagy 12 ezer korona. Áldottak legyenek a sirjuk porában is, kik e szent célra adományoztak, az élőknek pedig tisztelet adassék. Az ő nemes cselekedetük nélkül, az ő szivökből előhozott jó kincsek nélkül most nagyon meg volnánk akadva, mert mégis csak könnyebb lesz 14 ezer koronát valahogy összeszerezni, mint 26 ezret. Mig az építés tart, egy pár hétig, hétköznapokon zárva marad a templom, amint majd ezt a templomban kihirdetendjük. Október 6-án még ott gyülünk össze. Azontul egy vagy két vasárnapon a városháza gyönyörű disztermében lesz az istenitisztelet.

Rendben lesz hát — hála a megsegítő Istennek! — templomunk; csak még fiiskolánkat építsük meg valahogy. Node legyünk jó reménységgel: Kisujszállás mindig arról volt híres, hogy nagy dolgokat mivelt, ha hozzáfogott.

Még nyílnak a kertben az őszi virágok, de egy szép eladó leány, szülőinek édes boldogsága, elhervadt. Junó Mária Krisztus menyasszonya lett, ép most fekszik virágkoszorus fejjel a koporsójában. — vigasztalja meg az Isten a sebhedt szivü szülőket, óh vigasztalja meg! — Egy nemes lelkü, keresztyén szivü asszony: Pásztohai Zsigmondné Pardy Emilia koszorut szeretett volna tenni a kedves ifju nő koporsójára, de koszoru helyett annak az árát: 6 koronát ide hozta hozzánk, szegények számára. Nagyobb városokban már régen elkezdtek ezt a koszoru-megváltást.

Azok a koszoruk hiábavalóságok! — így meg szegény felebarátainkon segítünk azok árával. A tarka koszoruk elfakulnak, elrohadtak, — azoknak árából de sok fájó könyvet lehetne fölszárítani. Követendő példaképen állítottuk mindenki elébe a fentnevezett keresztyén nő példáját, vajha sokan indulnának nyomába. A 6 koronát annak a szegény családnak szántuk, honnan 9 gyermeke közül ment el a mult napokban sirjába egy édes anya. Az adakozó nemes lélekre az Ég minden áldása szálljon.

A kis harang. A kik hallgatnak a harangok szavára, bizonyosan észre vették már, hogy néhány nap óta mindig csak két harang szól olyan alkalmaknál, a mikor eddig mind a három szólt. Nincs kis harangunk. A mult héten megrepedt; nem lehet használni. Tehát csak két haranggal leszünk, míg már valahogy a kis harang helyett vagy ujat nem szerezhethünk, vagy azt újra nem öntetjük.

Vasárnap reggeli harangozás. Október 1-ső vasárnapjától kezdve vasárnap reggel ezen-tul télen nyáron egyformán fél kilenc óra-kor kezdődik a harangozás, vagyis 1 órával később mint eddig. Így határozta ezt a presbytérium, minekutárna mindenfelől jött a panasz, hogy 8 órára elkészülni nem lehet, kivált az anyáknak s háziasszonyoknak.

A lelkészek gyüléséről az augusztusi számban írott cikkünket az októberi számban fogjuk folytatni, majd a két részletet olvassák össze, akiket érdekel.

Október 6-ika most vasárnap lesz. Templomunkban tehát e napot az idén alkalmi beszéddel fogjuk ünnepelni.